

Moje rady začínajúcim včelárom

Jún

Jún sa vyznačuje predovšetkým vytáčaním medu, umelým rozmnožovaním včelstiev, vytváraním oplodniáčikov a výmenou matiek.

Pri vytáčaní medu postupujeme takto. Včelár musí mať pripravený medník s dnom na nohách. Po otvorení medníka včely zadymíme. Včely pri zadymení nasajú med a vtedy sú miernejšie. Medové plásty vyberáme a odkladáme ich do pripraveného prenosného medníka s dnom. Potom zmetáme včely z vybratých plástov späť do prázdneho medníka ako sme ich postupne vyberali. Plást držíme nad medníkom tak, aby smeroval z rohu do rohu, potom ním zatrasíme a väčšina včiel opadne z plástu. Plást oprieme zvislo na medník a včely ometieme husacím brkom. Plásty bez včiel ukladáme do prenosného medníka a prikryjem ich vlhku utierkou, aby sa včely nedostali späť na plásty, včelstvo bez plástov zatiaľ prikryjem.

Ometené plásty odnesieme do uzavretej miestnosti, kde ich vytočíme. Po vytočení ich vrátime do pôvodného medníka.

Vytočený med uskladníme do plastových nádob, alebo 3,8 litrových sklenených pohárov do ktorých sa zmestí 5 kg medu. Med sa za 2 dni vyčistí a potom z vrchu odoberieme penu a drobné úlomky vosku. Skladujeme ho v tmavej a chladnej miestnosti. Kvety med za niekoľko dní skryštalizuje a dozrieva jeden mesiac. Skryštalizovaný med ja upravujeme nasledovne: naberám ho do 0,7 litra pohárov drevenou varechou, kde ho rozmiešam. Med potom zostáva vláčný. Je to prácný spôsob predaja medu. Niektorí včelári, ktorí majú veľké množstvo medu tento predajom zohrievajú, aby bol tekutý. Med sa nesmie zohrievať !!! Po zohriatí stráca liečivé látky, ktoré náš organizmus potrebuje. Zohriaty med asi po dvoch – troch týždňoch znovu skryštalizuje na hrubé kryštály.

Jún je mesiac, kedy sa včelstvá umelo rozmnožujú a chovajú matky. Niekedy to robíme už v polovici mája. Rozmnožovanie včelstiev rojmi je pre včelára neekonomické. Preto včelstvá rozmnožujeme umelo podľa vlastnej potreby: odložencom, zmetencom alebo preletákom.

Pre začínajúceho včelára je najjednoduchšie rozmnožiť včelstvo odložencom, a to dvojmí spôsobmi.

1. Odloženec môžeme vytvoriť zo včelstva, ktoré sa chystá na rojenie. Z tohto včelstva vyberieme plást s matkou, ktorý má zaviečkovaný plod a vložíme ho do pripraveného úľa, kde je zásobný plást s medom. Pôvodnému včelstvu zrušíme materské bunky a necháme len jednu. O 4 dni ho prehladneme a zrušíme všetky materské bunky, ktoré včelstvo znovu založilo. Do pripraveného úľa

dáme dva plásty so zaviečkovaným plodom a včelami, ktoré odoberieme z druhých včelstiev. Pozor, aby na nich nebola druhá matka. V odloženci nesmie byť otvorený plod. Do prázdneho plástu dáme vodu, aby mladučky netrpeli smädom a vložíme ho na kraj utvoreného odloženca. Odloženec je hotový. Na večer ho dáme na trvalé miesto. Keď sa plod vyliadne a matka zaploduje plásty, pridáme mu žemlový plást alebo medzistienku. Postupne ako včelstvo silnie mu pridávame panenské plásty alebo medzistienky, aby matka mohla plodovať.

Do augusta včelstvo obsadzuje celé plodisko a tak sme získali produkčné včelstvo do nasledujúceho roku. Odloženec robíme v čase znášky na obed, keď sú lietavky mimo úľa.

2. Odloženec môžeme vytvoriť s mladou oplodnenou matkou, ktorú si včelár môže kúpiť alebo sám vychovať. Matku pridám do odloženca po jeho otvorení za 2 hodiny v prídávacej kletke, ktorá je uzavretá s cukrovo-medovým cestom. Kontrolu prijatia matky robím o 3 dni.

Postup pri tvorbe oplodniáčikov

Včelár s väčším počtom včelstiev si môže vychovať mladé rezervné matky pomocou oplodniáčikov. Pri vytvorení oplodniáčika postupujeme takto.

Pridávacia kletka pre matku

Malú neoploдную matku vložíme do oplodniáčika v prídávacej kletke uzavretú cukrovo-medovým cestom. Prídávacia kletka je z drôteného pletiva rúrkového tvaru. Včely do oplodniáčika zmetám cez obed z medníka, keď je vo včelstve menej lietaviek. Na oplodniáčik dáme lievik cez ktorý zmetieme včely z jedného plástu a oplodniáčik hneď uzavrieme. Zavretý musí byť aj letáček. Umiestnime ho na tmavé a chladné miesto, kde ho kŕmime cukrovým sirupom. Po 48 hodinách oplodniáčik vyložíme večer na trvalé

stanovište. Plodovanie matky kontrolujeme o 12 až 14 dní v podvečer. V beznáškovom období oplodniáčik prikrmujeme. Keď je matka rozplodovaná, použijeme ju do včelstva, v ktorom chceme vymeniť matku.

Postup pri výmene matiek v produkčných včelstvách

Keď má včelár vo včelstve nevykonnú matku, musí ju vymeniť za mladú - výkonnú. Matku môžeme vymeniť niekoľkými spôsobmi. Klasický spôsob pridávania matiek je takýto: Zo včelstva vyberieme starú matku a hneď vložíme mladú matku v prídávacej

Trojrámkový oplodniáčik

kletke uzavretej na pevno. Na 10. až 12. deň, v plodisku zlikvidujeme všetky matečnický. Všetok plod musí byť zaviečkovaný. Nasledujúci deň kontrolujeme včely na kletke ako sa správajú k matke. Keď voľne pobejú po kletke, dvíhajú brušku, mávajú krídlami a dajú sa voľne odsunúť z kletky, vtedy chcú matku prijať. Zátku nahradíme cukrovo-medovým cestom a kletku vložím medzi plásty. Kontrolu prijatia robím o 3 dni. No keď sú včely zahryznuté do kletky, skontrolujem plodisko či sa v ňom nenachádza matečnik. Tento zlikvidujem a včelstvo na večer prikŕmim cukrovým sirupom. Nasledujúci deň kontrolujem náladu včelstva. Keď sa správajú tak ako som už opisoval, chcú matku prijať. Večer znovu prikrmujeme včelstvo. Kontrolu prijatia robím o 3 dni.

Výmena matiek vo včelstvách musí byť prevedená najneskôr do konca júna.

Pre snovrate začínajú včelstvá slabnúť a pripravujú sa na zimu. Už im nedávame stavať medzistienky. Matka už nechce kľásť do panenských plástov. Znáška v našich podmienkach končí pomerne zavčasu už koncom júna.

Sú aj výnimočné roky, kedy znáška pokračuje v júli medovaním hory.

Rudolf Schwarz
Priedvica